

15.4.2014

B7-0431/2014

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Venäjänsä itäisen kumppanuuden maihin kohdistamasta painostuksesta ja erityisesti Itä-Ukrainan vakauden horjuttamisesta (2014/2699(RSP))

**Helmut Scholz, Marisa Matias, Patrick Le Hyaric, Jiří Maštálka,
Věra Flasarová**
GUE/NGL-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Venäjän itäisen kumppanuuden maihin kohdistamasta painostuksesta ja erityisesti Itä-Ukrainan vakauden horjuttamisesta (2014/2699(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että viime aikoina uudelleen leimahtanut geopoliittinen kiista Venäjän, EU:n, Yhdysvaltojen ja Naton välillä on asettanut EU:n itäisen kumppanuuden maat vaikeaan asemaan, jossa niiden on valittava jompikumpi leiri; toteaa, että alueen lukkiutuneita konflikteja ei ole voitu ratkaista tämän geopoliittisen kilpailun vuoksi;
- B. ottaa huomioon, että huolimatta vuoden kestäneistä kumppanuussopimusta ja yhteistyötä eri eurooppalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla koskevista neuvotteluista Venäjän federaatio, EU ja sen jäsenvaltiot sekä Yhdysvallat eivät kyenneet ratkaisemaan erimielisyyksiään kansainvälisistä ongelmista, poliittisista ja taloudellisista näkökohdista sekä demokratiaa ja poliittisia, sosiaalisia ja ihmisoikeuksia koskevista kysymyksistä; ottaa huomioon, että näiden politiikkojen epäonnistumisen vuoksi EU:n, Venäjän federaation, itäisen ja eteläisen kumppanuuden maiden sekä Yhdysvaltojen kansalaiset on nyt vedetty mukaan Venäjän ja EU:n, Naton ja Yhdysvaltojen välisten poliittisten ja sotilaallisten jännitteiden uuteen vaaralliseen lisääntymiseen;
- C. toteaa, että Venäjän, sen naapurimaiden, EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Yhdysvaltojen välisten suhteiden vakavat ongelmat voidaan ratkaista ainoastaan, mikäli kaikki osapuolet noudattavat täysin Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaa ja muita kansainvälisen oikeuden välineitä sekä käyvät vuoropuhelua;
- D. toteaa, että Kiovassa 22. helmikuuta 2014 tapahtuneet poliittiset muutokset eivät johtaneet politiikan muuttumiseen; katsoo, että uuden hallituksen uusliberaaliset tavoitteet ovat korvanneet Maidan-liikkeen esittämät sosiaalis-taloudelliset vaatimukset; toteaa, että hallituksen parlamentille esittämässä virallisessa ohjelmassa tuodaan esille tarve tehdä epäsuosittuja päätöksiä hinnoista ja maksuista ja ilmaistaan valmius hyväksyä kaikki Kansainvälisen valuuttarahaston vaatimat lainaehdot: keskeisiä energiatukia on leikattava, julkisia virkoja on vähennettävä, julkisen sektorin eläkkeitä on leikattava ja sosiaaliturvaa on heikennettävä merkittävästi;
- E. ottaa huomioon, että Ukrainassa valtion ja yhteiskunnan väliset suhteet ovat hyvin heikot; katsoo, että viimeisten 20 vuoden aikana liike-elämän ja politiikan väliset suhteet ovat kehittyneet pyöröoven kaltaisiksi; ottaa huomioon, että öljyn ja kaasun myyjistä on tullut ministereitä tai Ukrainan merkittävien instituutioiden johtajia; toteaa, että kyseinen poliittinen järjestelmä on yksi Ukrainan nykyisen poliittisen kriisin pääsyyistä; katsoo, että tärkeimmät valtiolliset ja demokraattiset instituutiot, kuten parlamentti, oikeuslaitos ja hallinnon toimeenpaneva osapuoli, eivät täytä

perustehtäviään, joita ovat Ukrainan yhteiskunnan etujen asianmukainen edustaminen, puolustaminen ja hallinnoiminen;

- F. toteaa, että Maidanin mielenosoitukset alkoivat EU-mielisenä liikehdintänä, mutta että ne suunnattiin myöhemmin enemmän sisäpoliittisiin kysymyksiin, kuten korruptioon, taluskriisiin, politiikan luottamuskriisiin ja Ukrainan poliittiseen järjestelmään kohdistettujen toiveiden haihtumiseen; katsoo, että presidentti Janukovytsin politiikkaa vastustaneet Ukrainan oligarkit ovat käyttäneet näitä mielenosoituksia omien etujensa ajamiseen; ottaa huomioon, että ukrainalaiset oligarkit ovat perustaneet, omistavat ja rahoittavat tiedotusvälineitä ja kansalaisjärjestöjä, kuten Hromadske.tv-sivusto, Kanava Viisi -televisioyhtiö ja kansalaisjärjestökeskus UA, jonka Oleh Rybatšuk perusti ja joka vaikutti merkittävästi Maidanin tapahtumiin; toteaa, että mielenosoittajia rahoittivat ulkomaiset toimijat, kuten yhdysvaltalaiset pohatat Soros ja Omidar ja Endowment for Democracyn kaltaiset ulkomaiset säätiöt; toteaa, että myös ulkopuoliset valtiolliset toimijat, kuten Alankomaiden suurlähetystö, antoivat lahjoituksia; katsoo näiden tosiseikkojen osoittavan, että Maidanin mielenosoituksissa ei ollut kyse pelkästään kansalaisten halusta vastustaa valtion politiikkoja ja maassa vallitsevia oloja;
- G. katsoo, että äärioikeistolaisten kansallismielisten ja muukalaisvihamielisten puolueiden edustuksen määrä Ukrainan uudessa hallituksessa on hyvin huolestuttava; toteaa, että muukalaisvihamielisellä Svoboda-puolueella on hallussaan varapääministerin, puolustusministerin, ympäristöministerin ja maatalousministerin salkut sekä valtakunnansyyttäjän virasto ja että se johtaa puhetta kansallisessa turvallisuus- ja puolustusneuvostossa;
- H. toteaa, että uusi hallitus ei ole käynnistänyt Maidanin traagisia tapahtumia koskevaa avointa tutkimusta; toteaa, että vielääkään ei tiedetä, keitä Maidanin murhaajat olivat;
- I. toteaa, että uusi turvallisuusneuvosto on päättänyt käynnistää ”laajan terrorismin torjuntaoperaation” Ukrainan itäosien mielenosoittajia vastaan; toteaa, että mielenosoituksia pidetään ”Venäjän aggressiona” Ukrainaa vastaan; katsoo, että uuden hallituksen reaktio mielenosoituksiin muistuttaa edellisen hallituksen vastatoimia Maidanin mielenosoituksiin;
- J. katsoo, että uusi hallitus ei kykene hillitsemään äärioikeistolaisia puolisolitaallisia ryhmiä; ottaa huomioon, että yhä useammin erityisesti Ukrainan kommunistiseen puolueeseen kuuluvat Verh’ovna Radan jäsenet ja muiden demokraattisten instituutioiden jäsenet ovat joutuneet oikeistolaisten ryhmien hyökkäysten kohteiksi ja että heitä kiristetään, uhkaillaan ja heidän omaisuuttaan on takavarikoitu ja tuhottu; ottaa huomioon, että Ukrainan kommunistisen puolueen keskustoimisto Kiovassa ja rakennuksessa työskennelleiden henkilöiden henkilökohtaiset tavarat takavarikoitiin ja rakennus poltettiin; ottaa huomioon, että kaikilla Ukrainan alueilla on hyökätty lukuisiin kommunistisen puolueen toimistoihin ja ne on tuhottu; ottaa huomioon, että jopa parlamentissa poliittiset keskustelut johtavat väkivaltaisiin hyökkäyksiin oppositiota vastaan;
- K. toteaa, että Ukraina oli yksi toisen maailmansodan merkittävimmistä taistelulentistä ja että miljoonista ukrainalaisista tuli sodan uhreja; toteaa, että kansallismieliset ryhmät

ovat tuhonneet satoja tästä Ukrainan historian traagisesta luvusta kertovia muistomerkkejä;

- L. ottaa huomioon, että laajamittainen köyhyys on edelleen yksi Ukrainan vaikeimmista sosiaalis-taloudellisista ongelmista; toteaa, että YK:n äskettäin julkistaman raportin mukaan Ukrainan köyhyysaste on nyt noin 25 prosenttia 11 miljoonan ihmisen ansaitessa vähemmän kuin paikalliset sosiaaliset normit edellyttäisivät;
- M. ottaa huomioon, että Maailmanpankin ennusteen mukaan kokonaistuotanto pienenee 3 prosenttia nykyisen poliittisen ja taloudellisen kriisin aiheuttaman kulutuksen ja kiinteiden investointien laskun ja inflaation johdosta; toteaa, että kriisi vaikuttaa erittäin voimakkaasti Ukrainan yhteiskunnan kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin kansalaisiin; katsoo, että uuden hallituksen hiljan tekemät energiala, julkisia työpaikkoja ja sosiaaliturvaa koskevat päätökset pahentavat tilannetta entisestään ja voivat johtaa siihen, että keskituloa nauttivaan kansalaiseen kohdistuva taloudellinen rasitus lisääntyy noin kymmenen prosenttia;
- N. ottaa huomioon, että Ukraina on erittäin keskusjohtoinen maa; toteaa, että OECD:n tuoreen raportin mukaan alueiden väliset erot ovat suuret OECD:n mittapuulla laskettuna ja kasvavat jatkuvasti; toteaa, että inhimillisen kehityksen indeksi heikkeni useimmilla Ukrainan alueilla vuosina 2000–2010 ja että vain 12 prosenttia väestöstä asui alueilla, joissa indeksi nousi; toteaa, että aluetason hallitukset ovat usein hyvin riippuvaisia keskushallinnon tuista, joiden myöntämistä ne pitävät sekä vaikeasti ennakoitavana ja avoimuudeltaan puutteellisena; katsoo, että peruspalveluiden ja etenkin koulutuspalveluiden saatavuutta koskevista huomattavista eroista on olemassa selkeitä merkkejä; toteaa, että kaikkialla esiintyvällä vakavalla korruptiolla on juurensa tässä keskitetyn jakelun järjestelmässä ja riippuvuudessa Kiovan viranomaisista; toteaa, että uusi hallitus ei ole koskaan ilmoittanut aikovansa muuttaa tätä asiaintilaa;
- O. ottaa huomioon, että viimeisten kahden vuosikymmenen aikana Ukrainan yhteiskunnassa kunnioitettiin etnistä ja kielellistä monimuotoisuutta mutta että Ukrainan nykyinen poliittinen, taloudellinen ja sosiaalinen kriisi on kiihdyttänyt maan etnistä ja kielellistä jakautumista koskevaa vaarallista prosessia; katsoo, että niin Venäjä kuin EU:kin pahentavat tätä jakoa tukemalla eri osia Ukrainan yhteiskunnasta;
- P. toteaa, että Venäjä on järjestänyt viime kuukausina useita sotilasharjoituksia Ukrainan rajan läheisyydessä sekä Transnistriassa; ottaa huomioon, että tällä hetkellä on selviä merkkejä siitä, että Venäjä on keskittänyt joukkojaan Ukrainan rajan tuntumaan;
- Q. ottaa huomioon, että Venäjän sotilaallinen doktriini, jonka mukaan Venäjän federaatio pitää oikeutettuna käyttää aseistettuja joukkoja ja muita joukkoja Venäjän federaation rajojen ulkopuolella oleskelevien kansalaistensa suojelun varmistamiseksi yleisesti tunnustettujen periaatteiden, kansainvälisen oikeuden normien ja Venäjän federaation tekemien kansainvälisten sopimusten mukaisesti¹, aiheuttaa suurta huolta naapurimaiden keskuudessa;

¹ http://carnegieendowment.org/files/2010russia_military_doctrine.pdf

- R. katsoo, että Nato noudattaa Venäjän suhteen sotilaallisen vastakkainasettelun logiikkaa ja käyttää voimassa olevien kansainvälisten sopimusten vastaisesti tämänhetkistä tilannetta hyväkseen vahvistaakseen läsnäoloaan Venäjän lähinaapurustossa; toteaa, että Naton AWACS-ilmaoikeusjärjestelmän partiot lentävät Puolan ja Romanian yllä ja että Nato on kaksinkertaistanut ilmaoikeusjärjestelmään osoittamiensa hävittäjien määrän Baltian maissa; ottaa huomioon, että Nato on keskeyttänyt yhteistyönsä Venäjän kanssa;
- S. toteaa, että Kansainvälisen valuuttarahaston ja EU:n toimien vuoksi kuluttajien maksamat kaasunhinnat nousevat 1. toukokuuta 50 prosenttia ja hintojen on määrä nousta edelleen vuoteen 2018 saakka; toteaa, että myös kaukolämpöyhtiöiltä perityt kaasunhinnat nousevat 40 prosenttia 1. heinäkuuta 2014 lähtien; katsoo, että sen sijaan, että molemmat osapuolet neuvottelisivat Venäjän ja Ukrainan välisten sopimusten täytäntöönpanoon liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi, ne syventävät kaasukiistaa, mikä lisää pelkoa ja kiihkoa Ukrainan väestön keskuudessa;
- T. ottaa huomioon, että Ukrainan väliaikainen presidentti allekirjoitti EU:n kanssa tehdyn assosiaatiosopimuksen poliittisen osion Ukrainan kansaa etukäteen kuulematta;
- U. ottaa huomioon, että Ukrainan tukemiseksi lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä komissio sopi eräistä konkreettisista toimituksista, kuten lähivuosien aikana annettavasta vähintään 11 miljardin euron arvoisesta tukipaketista ja tukiryhmästä, jonka tehtävänä on määrittää ja koordinoita tekninen apu, jolla vakautetaan Ukrainan rahoituksellisesti, taloudellisesti ja poliittisesti hauras tilanne ja suunnitellaan ja pannaan täytäntöön talousavun ehtona olevat uudistukset;
- V. ottaa huomioon, että Yhdysvallat, Nato ja EU ovat reagoineet tapahtumiin peruuttamalla useita kokouksia ja yhteistyöjärjestelyitä ja määränneet pakotteita; ottaa huomioon, että Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous hyväksyi päätöslauselman, jolla Venäjän 18-jäseniseltä valtuuskunnalta pidätettiin äänestysoikeus vuoden 2014 loppuun asti, peruutettiin Venäjän oikeus osallistua vaalitarkkailutehtäviin ja suljettiin Venäjän valtuuskunta yleiskokouksen arvovaltaisimpien valiokuntien ulkopuolelle;
1. esittää vakavan huolensa EU:n ja sen jäsenvaltioiden, Yhdysvaltojen ja Venäjän poliittisesta ja sotilaallisesta vastakkainasettelusta; varoittaa, että tuloshakuisen vuoropuhelun käynnistämättä jättämisellä voi olla vaarallisia seurauksia rauhalle ja turvallisuudelle Euroopassa ja maailmassa;
 2. kehottaa Venäjää ja Natoa katkaisemaan välittömästi sotilaallisen eskalaation kierteen ja vähentämään sotilaallista läsnäoloaan alueella;
 3. pitää erittäin huolestuttavana Ukrainan itäosien mielenosoittajia vastaan käynnistettyä ”terrorismin torjuntaoperaatiota”; pitää hyvin valitettavana, että Luhanskissa väkivallan seurauksena menetettiin ihmishenkiä; korostaa, että maan yhtenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta ei voida saada aikaan voimankäytöllä, vaan ainoastaan kansalaisten huolenaiheet hälventävillä konkreettisilla toimilla; panee merkille ilmoituksen Ukrainan tulevaa valtiomuotoa koskevan kansanäänestyksen järjestämisestä samanaikaisesti presidentinvaalien kanssa 25. toukokuuta 2014, mutta pitää sen aikataulua liian tiukkana, sillä kyseinen aihe edellyttää kattavaa ja perusteellista julkista keskustelua;

4. on hyvin huolestunut Venäjän kanssa käytävään vuoropuheluun soveltuvien foorumeiden tuhoamisesta; korostaa, että tämänhetkisen kriisin ja vallalla olevien erimielisyyksien ratkaisemiseksi ei ole olemassa vaihtoehtoa vuoropuhelulle ja neuvotteluille; kehottaa kaikkia osapuolia pitämään kiinni neuvotteluiden käynnistämisestä tehdystä sopimuksesta;
5. korostaa, että Ukrainan tämänhetkistä syvää poliittista kriisiä ei voida ratkaista sen enempää ulkopuolisten valtioiden toimesta tai sotilaallisin keinoin kuin kansallisten viranomaisten tai instituutioiden tekemillä päätöksilläkään, vaan ratkaisu edellyttää perusteellista kansallista keskustelua maan tulevaisuudesta; painottaa, että kestäviin ratkaisuihin voivat päätyä ainoastaan Ukrainan kansanosat, joiden olisi päätettävä vapaasti - ilman ulkomaiden väliintuloa - välttämättömistä poliittisista ja taloudellisista uudistuksista, valtiollisten ja perustuslaillisten rakenteiden uudistukset mukaan luettuina, maan geopoliittisesta suuntautumisesta ja siitä, mihin kansainvälisiin sopimuksiin ja yhteisöihin Ukrainan olisi liityttävä;
6. kehottaa Ukrainan poliitikkoja ja Venäjän federaation hallitusta, EU:ta ja Yhdysvaltoja tukemaan maan eri osien välillä tehtävää uutta sosiaalista sopimusta, jossa tunnustetaan Ukrainan monimuotoisuus ukrainalaisen identiteetin pääosin myönteisenä osatekijänä, pidättäytymään lietsomasta erimielisyyksiä ja pyrkimään edistämään maan alueellista koskemattomuutta ja itsenäisyyttä;
7. ilmaisee täyden tukensa Ukrainan alueelliselle koskemattomuudelle ja suvereniteetille; korostaa, että ukrainalaiset ovat yhtä mieltä maan suurimmista ongelmista, joita ovat korruptio, talouskriisi, olematon luottamus politiikkaan ja uskon romahtaminen poliittiseen järjestelmään; pitää huolestuttavana, että näiden ongelmien ratkaiseminen ei ole hallituksen tai parlamentin asialistalla; panee huolestuneena merkille, että myöskään kansainväliset toimijat eivät kiinnitä huomiota näihin ongelmiin ja että ne eivät aseta avunsa ehdoksi näiden ongelmien ratkaisemista, mikä aiheuttaa mielenosoituksia;
8. on hyvin huolestunut äärioikeistolaisten kansallismielisten ja muukalaisvihamielisten voimien poliittisesta vaikutusvallasta Ukrainan poliittisessa elämässä; tuomitsee kommunistisen puolueen edustajiin Verh'ovna Radassa ja muissa demokraattisissa instituutioissa kohdistetut hyökkäykset sekä toisen maailmansodan muistomerkkien tuhoamisen; arvostelee voimakkaasti komissiota, neuvostoa ja jäsenvaltioita siitä, että ne jättävät huomiotta sen tosiseikan, että Ukrainan tämänhetkisessä poliittisessä eliitissä on merkittäviä toimijoita, jotka edustavat kansallisia, muukalaisvihamielisiä ja uusfasistisia ideologioita, joita ei voida sovittaa yhteen EU:n perusarvojen, Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa;
9. on hyvin huolestunut aseiden ja ammusten leviämisestä maassa ja viranomaisten kyvyttömyydestä taata kansalaisten turvallisuus ja oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen; kehottaa Ukrainan viranomaisia varmistamaan, että kaikki laittomat aseet ja ammuksot luovutetaan sisäministeriölle ja että kaikki puolisolitaalliset ryhmät hajotetaan;
10. on hyvin huolestunut niiden toimien vaikutuksista, jotka uusi hallitus päätti toteuttaa Kansainvälisen valuuttarahaston ja EU:n asettamien ehtojen mukaisesti; pitää hyvin

tuomittavana, että Ukrainan kansanosien on maksettava edellisten hallitusten epäonnistumisista sen sijaan, että lasku esitettäisiin Ukrainan oligarkeille;

11. on hyvin huolestunut Ukrainan epävakasta politiikasta energiavarmuuden alalla ja sen seurauksista kansalaisille; kehottaa Venäjää ja Ukrainaa tekemään yhteistyötä sen varmistamiseksi, että energian hinta on kohtuullinen kaikille kansalaisille, ja pidättäytymään käyttämästä energiaa poliittisena välineenä;
12. esittää huolensa siitä, että Ukrainan väliaikainen presidentti on allekirjoittanut assosiaatiosopimuksen EU:n kanssa; katsoo, että maan tulevaan kehitykseen perustavasti vaikuttavat kysymykset olisi ratkaistava kansanäänestyksessä viimeistään ennen niitä koskevien sopimusten ratifiointia; katsoo, että tällaiset tärkeät päätökset, kuten maan geopolittisen suunnan valinta, olisi tehtävä maan erilaisten poliittisten voimien välisen mahdollisimman laajan poliittisen konsensuksen perusteella ja kansalaisten laajan kuulemisen pohjalta;
13. toteaa, että poliittinen lähestymistapa, jossa itäinen naapuruuspolitiikka on erotettu EU:n ja Venäjän suhteiden kehittämisestä, on epäonnistunut; kehottaa EU:ta laatimaan uuden itänaapuruuspolitiikan sellaisen alueellisen yhteistyön kehittämiseksi, jossa ei suljeta toista maata ulkopuolelle tai jota ei ole suunnattu toista maata vastaan; kehottaa Venäjän presidenttiä, hallitusta ja duumaa osallistumaan ennakoivasti tällaiseen prosessiin sekä osoittamaan halukkuutensa olla osa hyvää naapuruuspolitiikkaa;
14. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, Ukrainan hallitukselle ja parlamentille sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön ja Euroopan neuvoston parlamentaarille yleiskokouksille.